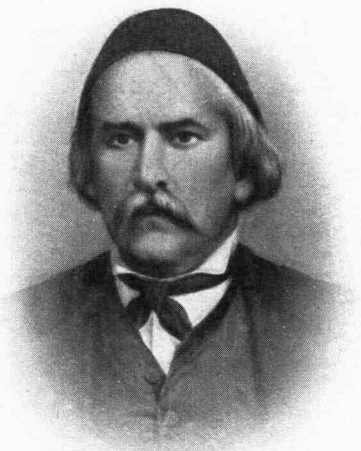

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΡΑΒΑΝΤΙΝΟΣ

ΤΗΣ πνευματικῆς Ἠπείρου, τῆς Ἠπείρου τῶν γραμμάτων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἰδανικῶν, τῆς χώρας τῶν θρύλων καὶ τῶν παραδόσεων, ἥτις ἐν τῷ κατακλυσμῷ τῆς δουλείας ἀπέβη ἡ κιβωτός τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως — ἐν τῶν εὐκλεστέρων τέκνων ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Παναγιώτης Ἀραβαντινός, ὁ σοφὸς ιστοριοδίφης καὶ πολυμαθέστατος συγγραφεύς.

Ἐγεννήθη τῷ 1811 ἐν τῇ ἡρωϊκῇ Πάργᾳ τῆς Ἠπείρου ὑπὸ πατρὸς ναυτικοῦ, ὅστις πολυτίμους προσήνεγκεν ὑπηρεσίας κατὰ τὸν Ἱερὸν Ἀγῶνα ἐκδιάσας πολλάκις τὸν ἀποκλεισμόν τοῦ Μεσολογίου πρὸς ἐπισιτισμὸν τῶν πολιορκουμένων. Μετὰ τὴν ἐπονείδιστον πώλησιν τῆς Πάργας ὑπὸ τῶν Ἀγγλων εἰς τὸν Ἀλῆ πασάν τῷ 1819 ἡ οἰκογένειά του ἐξεπατρίσθη καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων καταφυγοῦσα εἰς Παξοὺς καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου ὁ μικρὸς τότε Παναγιώτης ἐξεπαιδεύθη εἰς τὸ «Ἑλληνικὸν Φροντιστήριον» τοῦ πολλοῦ Ἀνδρέου τοῦ Ἰδρωμένου, διακοῦσας μαθήματα καὶ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Γκίλφορδ. Διδάξας κατ' ἀρχάς εἰς Παξοὺς καὶ βραδύτερον εἰς Πάργαν, ἐκλήθη τῷ 1836 εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑλλ. Σχολείου τῶν Ἰωαννίνων. Φιλόμουσος καὶ φιλόσωρ

πρὸ παντός, καὶ μελετητῆς φιλοπονώτατος, ἐπεδόθη δλοφύχως εἰς τὴν ἔρευναν τῆς τόσον σκοτεινῆς ἱστορίας καὶ λαογραφίας τῆς Ἑπείρου καταστάς ὁ εἰδικώτερος Ἑπειρογράφος καθὼ περιελθὼν καὶ μελετήσας τὴν Ἑπειρον ἐθνολογικῶς, ἱστορικῶς, κοινωνικῶς. Πλείστας σχετικὰς πραγματείας ἔγραψε ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Θεσπρωτός» εἰς τὴν τότε περισπούδαστον «Πανδῶραν», αἵτινες καὶ ὑπὸ ξένων σοφῶν ἐκρίθησαν ἰδίας προσοχῆς ἄξιαι. Ἐξέδωκε τὴν μοναδικὴν δίτομον «Χρονογραφίαν τῆς Ἑπείρου» τὸ 1856, ἣτις ἐφώτισε πράγματι καὶ φωτίζει πάντας τοὺς ξένους περὶ αὐτῆς ἱστοριογράφους, τὸ «Μαντεῖον τῆς Δωδώνης» τῇ 1861, τὸ «Παροιμιαστήριον τῆς Ἑπείρου» καὶ πλείστας μονογραφίας, οἷαι αἱ «Περὶ Κουτσοβλάχων» — «Περὶ Ἀλβανῶν» — «Περὶ Κορυτζᾶς» — «Περὶ Ἀχρίδος» — «Περὶ Ἀμβρακίας» — «Περὶ δαίου Νεῖλου τοῦ Ἐριχιώτου» κλπ. κλπ. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον καὶ κράτιστον μέρος τῶν πολυτίμων συγγραφῶν του ἔμεινεν ἀνέκδοτον ἀποτελοῦν ὁλόκληρον βιβλιοθήκην, εὐλαβῶς δὲ διατηρούμενον ὑπὸ τῶν ἐπίσης ἀξίων αὐτοῦ τέκνων. Ἐξ αὐτῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐξεδόθησαν, ἐπεξεργασμένα καὶ συμπεπληρωμένα ὑπὸ τῶν προῶρων ἀτυχῶς θανόντων υἱῶν του Σπυρίδωνος καὶ Κωνσταντίνου, τὰ «Δημοτικά Ἀσματα» τῆς Ἑπείρου, θαυμασία συλλογὴ ἐκ τῆς πλουσιωτάτης λαϊκῆς ἡπειρωτικῆς μουσικῆς, ἡ «Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ», ἔργον πλήρες ἱστορικῶν κειμηλίων, μετὰ προλόγου ἐμβριβοῦς τοῦ ἐκδόντος υἱοῦ του Σπυρίδωνος περὶ τοῦ καὶ νῦν φλέγοντος Ἑπειροαλβανικοῦ ζητήματος· καὶ τὸ «Ἑπειρωτικὸν Γλωσσάριον», περὶ οὗ ἐνθουσιωδῶς ἀπεφάνθη ἡ Γλωσσικὴ Ἑταιρία ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Δ' Διαγωνισμοῦ τῆς διὰ τοῦ σοφοῦ αὐτῆς κριτοῦ κ. Γ. Χατζιδάκη.

Μεταξὺ τῶν ἀνεκδότων του μνημονεύομεν τὴν μεγάλην τρίτομον «Περιγραφὴν τῆς Ἑπείρου» — τὴν «Ἐθιμογραφίαν τῆς Ἑπείρου» — «Πλήρη Βιογραφίαν» 400 περίπου λογίων Ἑπειρωτῶν ἐπὶ τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως καὶ ἐντεῦθεν — «Περὶ τῆς φυλῆς τοῦ Σκεπετάρ, ἥτοι τῶν Ἀλβανῶν» καὶ ἄλλα, τῶν ὁποίων ἡ ἐκδοσις θὰ ἦτο πολῦτιμος συμβολὴ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ εὐρυμαθὴς καὶ χαλκέντερος σοφὸς ἱστοριογράφος, ὁ τιμήσας τὴν Ἑπειρον καὶ ἀφιερῶσας ὑπὲρ αὐτῆς ὁλόκληρον ζωὴν πλήρη δράσεως καὶ ἐθνωφελοῦς δημιουργίας.

Ἀλβανικὰ Κουλουβάχατα

ΔΥΟ Κυβερνήσεις ἔγιναν ἐκεῖ στὴν Ἀλβανία

κ' ἡ μία τώρα πολεμᾷ τὴν ἄλλη μὲ μανία.

Γι' αὐτὸ καὶ στὴ σημαία τους δικέφαλο εἶχαν βάλει:

τὸ ἓνα τὸ κεφάλι του νὰ τρώῃ τ' ἄλλο κεφάλι!

(Ὁκτώβριος, 1913)

Ο ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ